

Is er nog onderscheid tussen drugsboeven en terroristen?

Posted on 8 maart 2023 by Bart Collard

Eén van de verdachten van de moord op misdaadverslaggever Peter R. de Vries zocht een dag voor de aanslag op internet op de [naam](#) van diens collega John van den Heuvel. Van den Heuvel wordt beveiligd in verband met de dreiging die uitgaat van de Nederlandse georganiseerde misdaad.

Al langer is bekend dat Van den Heuvel op een [dodenlijst](#) van het netwerk van Ridouan Taghi stond, en wellicht zelfs staat. Na de moord op De Vries spoorde ik het Openbaar Ministerie aan om te onderzoeken of de daders vervolgd konden worden voor moord met een [terroristisch oogmerk](#). Nu de vermoedens steeds sterker worden dat Van den Heuvel ook het slachtoffer van zo'n daad kan worden, is het zinnig dat debat wederom te voeren.

Verskil tussen moord op Van Gogh en De Vries

Wat is het verschil tussen de moorden op Theo van Gogh en die op Peter R. de Vries? In beide gevallen betrof het een moord op een bekende Nederlander, op

journalisten en opiniemakers. Beide moorden vonden overdag plaats, op straat, in de nabijheid van omstanders.

De impact op de bevolking was immens. Mensen waren gechoqueerd en veel Nederlanders betuigden in tranen steun op de plaats delict. De collectieve verontwaardiging was groot en er heerste angst. Wie zal de volgende zijn?

Na de moord op Peter R. de Vries viel [John van den Heuvel](#) de georganiseerde misdaad aan: 'hoe godvergeten slecht moet je zijn om dit te flikken?' Hij impliceerde dat Ridouan Taghi – de vermoedelijke opdrachtgever – waarschijnlijk dacht dat misdaadjournalisten nu uit angst hun werk nu zouden neerleggen. Van den Heuvel en de meeste van zijn moedige collega's deden dat niet.

Een primair verschil tussen de twee moorden is de intentie van de dader. Mohammed Bouyeri vermoordde Theo van Gogh vanuit het idee dat hij het goede deed, vanuit het idee dat hij Allah's wet – die hij perfect en eeuwig acht – uitvoerde. Deze moord is een triest voorbeeld van het gevaar van extremistisch fundamentalistisch denken.

De intentie van de opdrachtgever van de moord op De Vries laat zich slechts raden maar het zal om eigen gewin gaan, of dat nu om zijn financiële situatie gaat of om zijn status. Beide moorden behoren tot de ergste gewelddaden uit de recente Nederlandse geschiedenis, maar wat is erger? Degene die iemand vermoordt vanuit het absurde idee dat een hogere wet of entiteit dit vereist en dat de moord 'het goede' is, of iemand die willens en wetens een ander vermoordt om er zelf beter van te worden?

Terrorisme

De moord op Theo van Gogh wordt als 'terroristisch' geclassificeerd, maar wat maakt iets tot terrorisme? Volgens de wetgever gaat terrorisme over een doel dat ziet op (a) het aanjagen van 'ernstige vrees' bij (een deel van) de bevolking, op (b) het een overheid of internationale organisatie wederrechtelijk 'dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden', of op (c) het ernstig ontwrichten of vernietigen van 'de fundamentele politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van een land of internationale organisatie' (artikel 83a Wetboek van Strafrecht).

Bij zowel Mohammed Bouyeri als bij de verdachte Ridouan Taghi zou

beargumenteerd kunnen worden dat aan alle drie de juridische voorwaarden van terrorisme wordt voldaan.

De [AIVD](#) en [NCTV](#) voegen daaraan de eis van een ideologisch motief toe. Voor de wetgever is het motief achter de drie doelen van het terroristisch oogmerk niet zozeer relevant, wellicht omdat het voor de politie, het OM en de rechter vaak moeilijk is om het motief van een daad te achterhalen. Maar afgezien van die praktische reden, is een ideologisch motief nodig om van terrorisme te kunnen spreken?

De overkoepelende vraag is wellicht wat de meerwaarde van een label zoals terrorisme is. Dat label kan de staat bijzondere bevoegdheden geven bij daden, en wellicht zelfs bij groeperingen, die het voortbestaan van onze samenleving proberen te bedreigen. Geldt dat laatste niet voor zowel Mohammed Bouyeri als Ridouan Taghi? En zo bezien, in hoeverre is het wenselijk om Taghi anders te behandelen dan Bouyeri?

Ontwrichting van de democratische rechtsstaat

In 2017 wilde Nabil B. verklaringen afleggen over een reeks liquidaties in de onderwereld. Die strafzaak, Marengo, richt zich op de opdrachtgevers daarvan, Ridouan Taghi en diens rechterhand. Sindsdien wordt Taghi verdacht van allerlei nieuwe bedreigingen en moordopdrachten.

Hoe zijn de moord op de broer van de kroongetuige Nabil B. in maart 2018, de moord B.'s advocaat Derk Wiersum in september 2019, de moord op Peter R. de Vries in juli 2021, de bedreigingen richting minister-president Mark Rutte en prinses Amalia in september 2022, en het nieuws dat John van den Heuvel een potentieel doelwit was of is, te duiden? Gaat daar niet de boodschap van uit dat wie vijanden van het netwerk van Taghi wil bijstaan het met diens leven zal bekopen? Staat dit een eerlijke procesgang niet in de weg?

Daarnaast lijkt er ook sprake te zijn van politieke beïnvloeding door intimidatie. Welk doel kan het dienen om de minister-president en een prinses te bedreigen? Het is hoogst onwaarschijnlijk dat zulke dreigingen leiden tot vrijspraak voor de bende van Taghi, maar denkt zijn organisatie wellicht toch dat politici, officieren van justitie of rechters zullen bezwijken onder zulke druk?

En wat als de premier of de prinses ontvoerd zou zijn geweest? Zou Nederland dan zijn overgegaan tot een ruiling van de gedetineerde Taghi voor de ontvoerde? Het zijn allerlei voorbeelden van wat als een ontwrichting van onze democratische rechtsstaat kan worden gezien.

De verdenkingen tegen Taghi lijken aan alle vereisten van terrorisme te kunnen voldoen. Er wordt angst bij een groot deel van de bevolking gecreëerd, er gaat een politieke druk van uit en het ontwricht de samenleving. De meest extreme vormen van georganiseerde misdaad moeten daarom als terrorisme kunnen worden geclassificeerd.

[Bart Collard](#) is criminoloog en publiceert regelmatig in *Wynia's Week*. Hij schrijft een proefschrift over de rol van ideologie bij islamitisch terrorisme.

De donateurs maken **Wynia's Week** mogelijk. Doneren kan op verschillende manieren. Kijk **[HIER](#)**. Hartelijk dank!